

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انسان ، سلامت و بیماری

F. Abdollahi , MSc of Nursing, Faculty of Nursing & Midwifery School, Qazvin University
of Medical Science

تعریف سلامتی :

سلامتی توسط سازمان جهانی بهداشت به عنوان حالت کامل رفاه جسمی، ذهنی و اجتماعی و نه صرفاً عدم وجود بیماری یا ناتوانی تعریف می شود (WHO, 1947).

بیماری تغییر پاتولوژیک در ساختمان یا عملکرد جسمی یا روانی است.

ناخوشی پاسخ فرد نسبت به بیماری است که در آن سطح عملکرد فرد نسبت به قبل تغییر می کند.

انواع بیماری :

بیماری حاد:

بیماری حاد معمولاً طول مدت کوتاه تری داشته و علایم به طور ناگهانی ظاهر شده و شدید هستند.

در بسیاری از موارد نیاز به توجهات پزشکی ندارند. در مواردیکه مداخلات پزشکی ضرورت یابد، درمان خاص با داروها یا روش جراحی فرد را به عملکرد طبیعی بر خواهد گرداند.

بیماری مزمن:

معملاً بیش از ۶ ماه به طول می انجامد و دارای یک یا تعداد بیشتری از مشخصه های زیر می باشد:

یک تغییر دائمی است

غیر قابل برگشت

نیاز به توانایی و حمایت طولانی مدت دارد.

رفتارهای ناخوشی:

مرحله ۱ تجربه ی علایم: شناسایی علامت یا علائمی که با تعریف فرد از سلامت مغایرت دارد. علایم برای مدت کوتاهی باقی می ماند و فرد درصدد اقدام دیگری بر نمی آید.

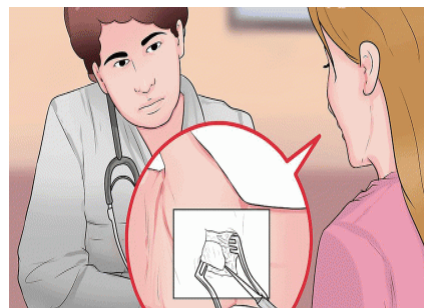
مرحله ۲ پذیرش نقش بیمار: فرد در این مرحله خود را در حال بیمار شدن تعریف می کند و فعالیت های طبیعی را رها می کند.

مرحله ۳ پذیرش نقش وابستگی: پذیرش تشخیص و پیگیری برنامه درمانی تجویز شده است.

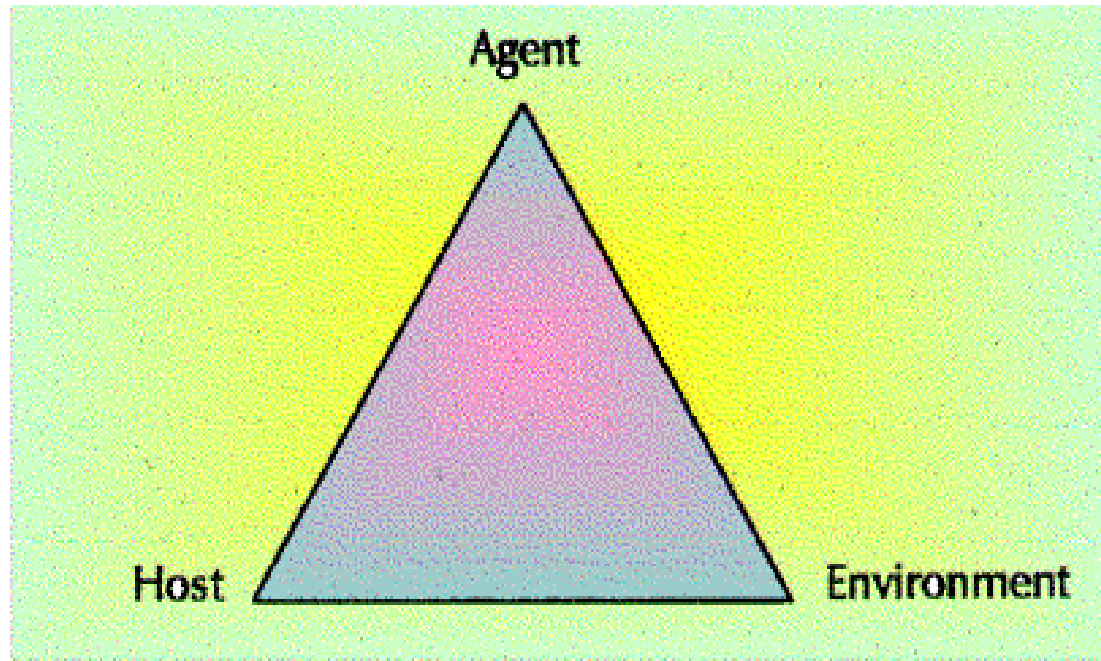
© MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH. ALL RIGHTS RESERVED.

مرحله ۴ دستیابی به بهبودی و نوتوانی: بهبودی و نوتوانی در بیمارستان شروع و در خانه خاتمه می یابد.

الگوهای سلامتی :

۱- الگوی عامل - میزبان - محیط (Leavell & Clark, 1965)

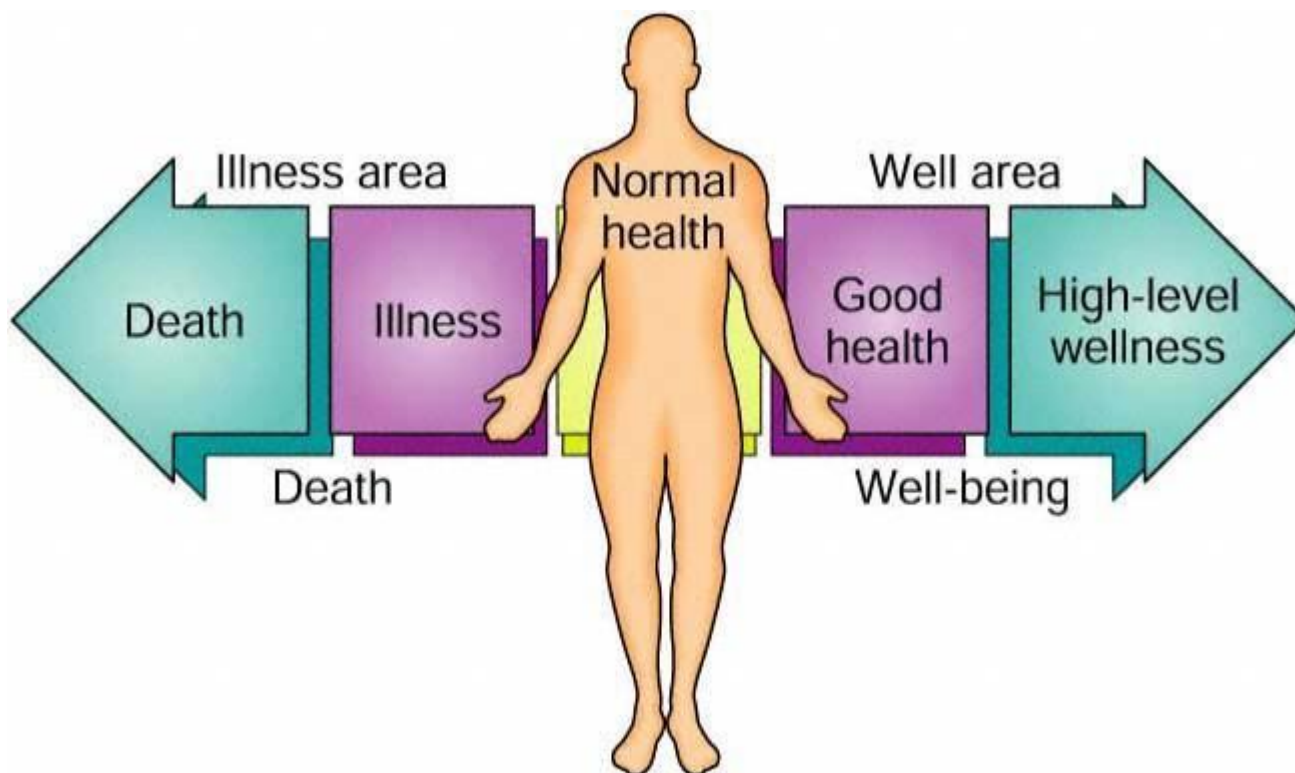
الگوی عامل – میزبان – محیط

عامل: یک عامل محیطی یا استرسوری که وجود یا عدم حضور آن برای ایجاد ناخوشی ضروری است.

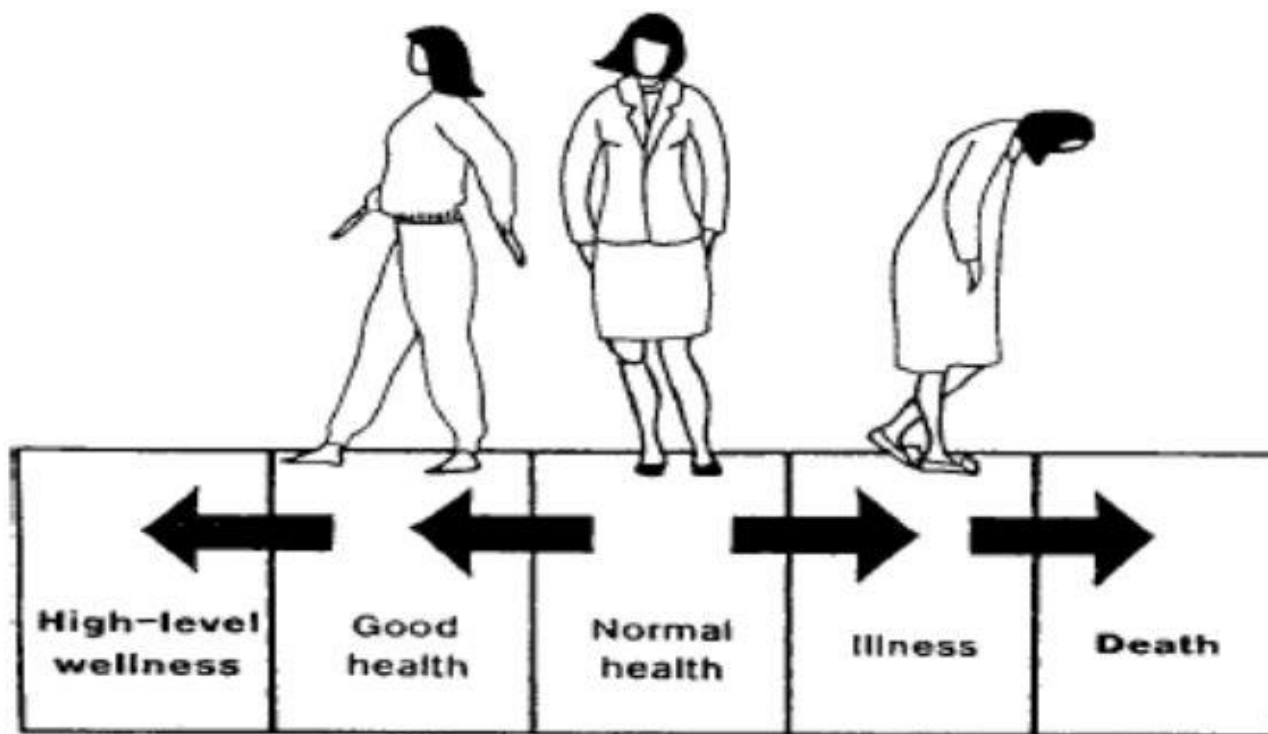
میزبان: موجود زنده ای که قادر به ابتلا یا عفونی شدن توسط عامل است.

محیط: کلیه عوامل خارجی در مقابل میزبان که شدت بیماری را بیشتر یا کمتر می سازد.

۲- الگوی پیوسته سلامت و بیماری (نیومن، ۱۹۹۰)

سلامتی وضعیتی در حال تغییر مداوم از بالاترین سطح بهبودی و مرگ در انتهای مخالف یک نمودار مسلسل است.

۳- مدل باور سلامتی (روزن استوک، ۱۹۷۴)

این مدل بر باورهای مردم نسبت به سلامتی استوار است.

این الگو دارای ۳ بخش است:

۱- درک استعداد ابتلا به یک بیماری

۲- درک جدی بودن یک بیماری

۳- درک سودمندی های عمل

درک استعداد ابتلا به یک بیماری: اعتقاد فردی است که آیا او نیز به بیماری دچار خواهد شد یا خیر؟

درک جدی بودن یک بیماری: به جدی بودن بیماری و اثرات آن بر روش زندگی شخص مربوط می گردد.

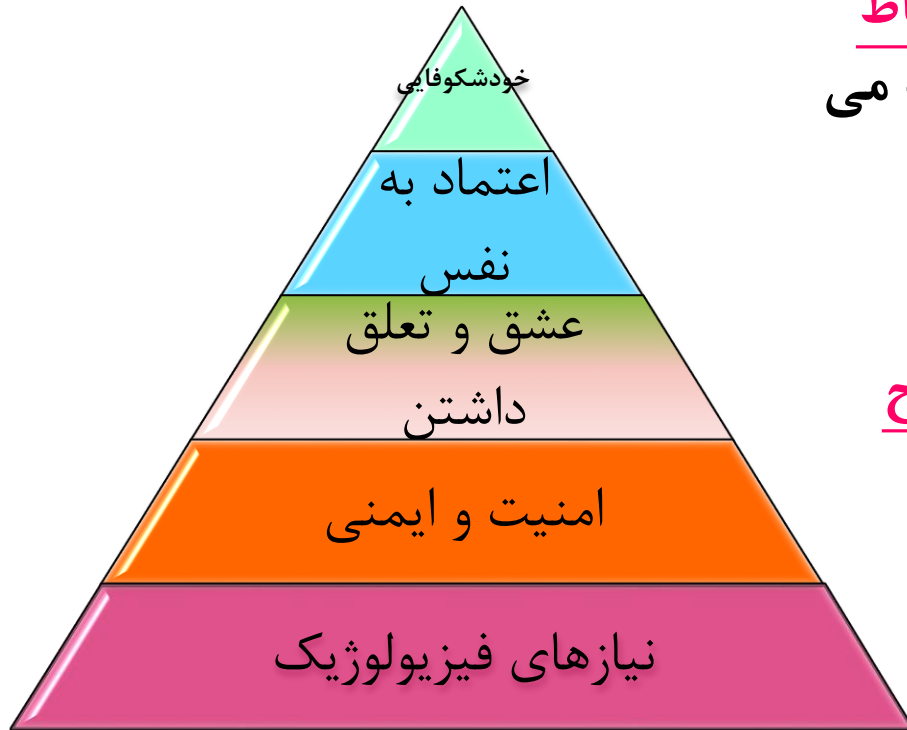
درک سودمندی های عمل: اعتقادات فردی در مورد مفید بودن انجام اقدامات پیشگیری کننده است.

۵- مدل ارتقای سلامتی (پندر، ۱۹۹۶)

- ✓ پندر معتقد است که تمام افراد به طور یکسان سالم نیستند.
- ✓ این مدل سلامتی را به عنوان یک وضعیت پویای مثبت تعریف می کند که فقط شامل فقدان بیماری نمی شود.
- ✓ خصوصیات و تجارب فردی، دانش و نتایج رفتار بر روی رفتار بهداشتی مددجو تاثیر دارد.
- ✓ چنانچه فردی در مورد یک رفتار احساس مثبتی داشته باشد آن را تکرار می کند.
- ✓ احساس بی فایده‌گی، گرانی، ناراحتی و سختی موانعی هستند که به اجتناب از یک رفتار منجر می شود.

۶- مدل هرم نیازهای مازلو

این مدل به پرستار جهت درک ارتباط متقابل نیازهای اساسی انسان کمک می کند.

رفع این نیازها تعیین کننده ی سطح سلامتی انسان می باشد.

۷- مدل سلامتی کل نگر

در این مدل پرستاران از فرآیند پرستاری استفاده می کنند و مددجویان را کارشناسان ماهر می دانند که به سلامتی خود اهمیت می دهند و در فرآیند بهبود خود شرکت دارند.

پرستاران با استفاده از مدل کل نگر پرستاری، توانایی های طبیعی بدن برای بهبودی را شناسایی می کنند.

مداخلات کل نگر شامل:
موسیقی درمانی، یادآوری خاطرات،
آرام سازی، لمس درمانی و ...

متغیرهای موثر بر اعتقادات سلامتی

دانش در زندگی

مراحل
تکامل

عوامل
اقتصادی و
اجتماعی

زمینه
ذهنی

عوامل
خانوادگی

عوامل
عاطفی

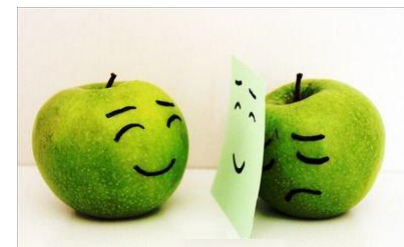
عوامل
روحی

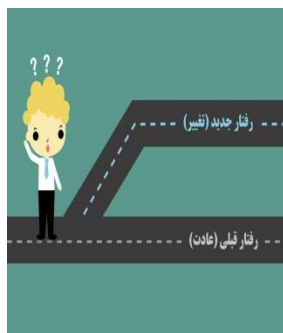
تأثیر بیماری بر مددجو و خانواده:

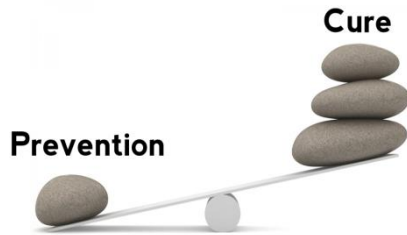

- ✓ تغییرات رفتاری و عاطفی
- ✓ اثر بر تصویر ذهنی
- ✓ اثر بر پنداشت از خود
- ✓ تاثیر بر نقش های خانواده
- ✓ تاثیر بر پویایی خانواده

نقش پرستار در شناسایی عوامل خطر و کمک به مددجو جهت تغییر رفتار

ارتقای سلامتی و پیشگیری از بیماری:

پیشگیری اولیه (سطح اول): در راستای ارتقای سلامتی و حفاظت های خاص در مقابل بیماری است.
مثال: ایمن سازی، آموزش و ...

پیشگیری ثانویه (سطح دوم): در راستای تشخیص به موقع بیماری، مداخله سریع و حفظ سلامتی می باشد.
مثال: غربالگری و دریافت خدمات پزشکی و ...

پیشگیری ثالثیه (سطح سوم): بعد از ابتلا به بیماری برای کمک به نوتوانی و برگرداندن بیمار به حداکثر سطح عملکرد

REHAB

از توجه شما متکرم

